

eglutė

1987²⁰²¹
lapkritis

Banevičius

TURINYS

- 3 DĖKOKIM! O.M.
- 4 KALAKUTŲ ŠVENTĖ, Teta Audronė
- 9 GRYBAUJAM! A. Abromaitienė
- 10 NEMATYTA MERGAITĖ, III, O. Mikailaitė
- 15 PROTO MANKŠTA
- 20 AŠ KALBU, TU KALBI
- 22 AR PAŽISTI NIJOLĘ SADŪNAITĘ?
- 28 RAŠOM IR PIEŠIAM
- 32 JUOKŲ MAIŠELIS

PIEŠINIAI

Viršelis — P. Banevičiaus

Skyrių vinjetės — Z. Sodeikienė

Kitos iliustracijos:

- J. Kiburas — 3
- A. Skrupskelienė — 4, 5, 7, 8
- A. Sutkuvienė — 9, 11
- Eglė — 10
- Z. Sodeikienė — 14
- A. Čeponytė — 15
- L. Šalčiuvienė — 16
- P. Osmolskis — 21, 27, 29
- Ses. Mercedes — 22, 24, 26
- O. Mikailaitė — 31

STATEMENT OF OWNERSHIP

"EGLUTĖ" — The Little Fir, Lithuanian magazine for children. Published monthly except July and August—10 issues annually. Subscription by mail \$10.00. Office of publication and general business offices at Immaculate Conception Convent, Rte. 21, Putnam, CT 06260. The magazine is owned and published by the Sisters of the Immaculate Conception, Inc., whose headquarters are at the above address. The editor is Sister Ann Mikaila. The managing editor is Danguole Sealey. Average paid circulation by mail for 1987 is 770 copies. Total printed 820. Balance for office use. Actual figures for October 1987: net press run 800 copies. Mail subscription 771, left over 29 copies.

EGLUTĖ (THE LITTLE FIR) — (USPS 169-200)

DĖKOKIM!

O. M.

Dėkokim Dievuliui už viską:
Už saulę, mėnulį, žvaigždes.
Sakykim jam Ačiū, kad myli
Vaikučius, šeimas ir tautas.

Žinokim: jis laiko ištiesęs
Mums gerumo pilnas rankas —
Tad duokim Dievuliui šiandieną
Padėkos kupinas širdeles.

PASAKŲ pėdsakais

KALAKUTŲ ŠVENTĖ PINGVINŲ MIESTE

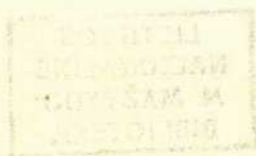
Teta Audronė

— Mamyte, — Cepelinas kreipėsi į mamą. — Aš gavau laišką iš Austės, Aido ir Augio Kalifornijoje. Jie man pasakoja apie keistą Amerikos šventę “Kalakutynas”. Kas tai per šventė? Aš niekados apie tokią šventę negirdėjau.

— Tikras tos šventės pavadinimas yra “Padėkos šventė”. Tą dieną visos šeimos sueina papuotauti, pabendrauti ir padėkoti Dievuliui už visa gera jų gyvenime. Labai graži šventė.

Man atrodo, kad mes turėtume tokią šventę irgi švęsti. Juk mes irgi esame laimingi ir turime visko, ko tik mums reikia. Ar galėsime, mamyte?

— Žinai, Cepelinai, tai puiki mintis. Švęskime ir mes “Kalakutynę”. Rytoj nueisime mudu į biblioteką ir pasiskaitysime apie Padėkos Dienos šventę — kaip ji atsirado ir kodėl. Tada ir mes bandysime pritaikyti tą šventę mūsų šeimai. Sutinki?

— Sutinku! — laimingas atsakė Cepelinas. — Bet ar galėsime pakviesti Leduko ir Snaigytės šeimą su mumis švęsti?

— Žinoma, galėsime. Einu dabar paskambinti susitarti. Ponia Pingvinienė paskambino Snaigytės ir Leduko mamytei, ir juodvi susitarė, kad ji prižiūrės Žiemutę, kai Cepelino mama nuves draugus į biblioteką pasiskaityti apie šventę.

Sekantį rytą Ledukas ir Snaigytė jau pasiruošę laukė Cepelino ir jo mamytės. Atsisveikinę su Žiemute, visi susėdo į sniegomobilį ir išvažiavo į biblioteką.

Bibliotekoje pasižiūrėjo į korteles, kurios nurodė, kur rasti knygas apie įvairiausias šventes. Nelabai daug surado apie amerikiečių Padėkos šventę, bet šiek tiek žinių rado enciklopedijoje.

Miesto Biblioteka

— Mama, — tarė Cepelinas — tikrai įdomu sužinoti apie indėnus ir piligrimus. Būtų gera apie indėnų tautas

daugiau sužinoti. Aš gal parašysiu laišką savo draugui Almiui ir jo paprašysiu, kad man atsiųstų daugiau knygų apie indėnus.

— Gera mintis, — pritarė mama Pingvinienė. O dabar, išsiimkime šitas knygeles ir važiuojame namo. Gal pakeliui norėtumėte sustoti krevečių blynų priešpiečiams užkasti?

— O, ačiū labai! — Mums labai patinka tokie blynai, — su džiaugsmu pritarė Cepelinas, Snaigytė ir Ledukas.

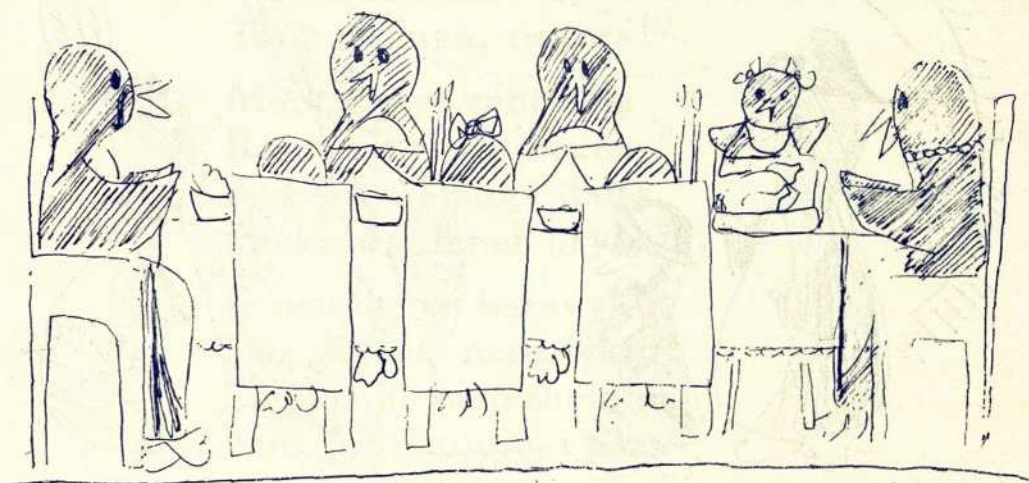
Netrukus grįžo namo. Jau Žiemutė laukė, jų pasiilgus. Mamos prisėdo atsigerti kavos ir suplanuoti Kalakuto šventės valgius. Jos nutarė parašyti į Ameriką ir paprašyti joms atsiųsti didelį kalakutą ir kukurūzų. Taip susitariusios, atsisveikino. Ponia Pingvinienė padėkojo už Žiemutės priežiūrą ir paprašė Cepelino paskubėti, nes jau laikas pradėti ruošti vakarienę.

Cepelinas ir draugai, pasiskaitė apie indėnus ir piligrimus, nutarė suvaidinti pirmą Padėkos dienos šventę tėveliams. Jie susitarė, kad Cepelinas ir Snaigytė vaidins indėnus, o Žiemutė ir Ledukas bus piligrimai. Uoliai triūsėsi darydami kepures, plunksnas ir popierinius švarkelius. Jiems tikrai buvo smagu ruoštis. Nutarė pasiūlyti savo vaidinimėlį ir mokykloje parodyti.

Pagaliau atėjo ilgai lauktoji diena. Abi mamos nuo pat ankstyvo ryto triūsėsi virtuvėje, kepdamos tikrą kalakutą, įvairių pyragų, žuvinės duonos, kukurūzų, trintų bulvių ir spanguolių košės. Kadangi pirmą kartą šitoki maistą ruošė, jos rūpinosi, kad tik skaniai išeitų. Tuo tarpu, tėtės padėjo ugniavietei malkų prikirsti ir nuvažiuoti krautuvėn.

Pagaliau, abi šeimos susėdo prie puotos stalo. Pirmą pasimeldė ir visi iš eilės padėkojo už ką norėjo, o tuomet prie maisto!...

— Šitas kalakutas yra nuostabiai skanus — visi gėrėjosi. — Gaila, kad jo negalime dažniau gauti. Žiemutei labiausiai patiko kukurūzai — jų suvalgė net tris. Cepelinui patiko viskas, Ledukui trintos bulvės, o Snaigytė negalėjo atsivalgyti spanguolių košės.

Pagaliau, linksmi besišnekučiuojant, visi sočiai pavalgė. Mažieji pingvinukai nubėgo pasirengti vaidinimui, kol mamos ir tėtės sutvarkė virtuvę ir atėjo salionėlin laukti programos.

Pirma, Cepelinas trumpai papasakojo kaip pirmieji Piligrimai atplaukė į Ameriką, ieškodami laisvės. Jiems buvo labai sunkus gyvenimas naujam krašte, bet jie nebijojo sunkiai dirbti. Susipažino su gerais indėnais, kurie juos pamokė, kaip auginti kukurūzus, ir ką medžioti. Po sunkių darbų, pagaliau atėjo rugiapjūtė. Indėnų pamokymo dėka — geras derlius. Piligrimai nutarė pakviesti savo draugus indėnus su jais papuotauti ir padėkoti Dievui už naują kraštą, gerą derlių, naujus draugus. Visi prisidėjo prie puotos pasiruošimo — ir indėnai, ir piligrimai. Ta šventė taip smagiai praėjo, kad jie nutarė kasmet atidėti vieną dieną padėkoti Dievuliui už viską gerą, ką jiems davė.

Po tokio paaiškinimo, pingvinukai suvaidino kaip laivų atplaukė ir sutiko indėnus. Žiemutei vis reikėjo priminti ką ji turėjo daryti. Nežiūrint to, vaidinimėlis tėveliams labai patiko ir jie smarkiai paplojo aktoriams už gerai atliktą darbą.

Sekančią dieną, pingvinukai suvaidino savo programėlę darželyje. Po vaidinimo visi pasidarė indėnų plunksnas ir švarkelius. Nutarė kitais metais ir mokykloje atšvęsti "Kalakutynas".

Mildutė Bublytė, 7 m.
Bloomfield Hills, MI

KNYGUTĖ

Aš esu knygutė,
Aš esu smagutė.
Ateik pas mane
Ir paskaityk:
Aš turiu pasakas —
Kartais liūdnas,
Kartais linksmas.
Labai smagu skaityti!
Nueik į knygyną
ir išsirink sau
GERĄ KNYGĄ!

GRYBAUJAM!

Ada Abromaitienė

**Mikas mokosi grybauti —
Bando musmirę išrauti.
Varna kranksi: “Kva-kva-kva,
Ta nuodinga, negera!”**

**Mesk į savo pintinėlą
Raudonviršį, umedėlę.
Jų beržyne auga daug,
Paskubėk tenai grybaut.**

**Ir nepyk, jei baravykų
Dar surasti nepavyko;
Slepiasi jie tarp samanų
Nuo grybautojų vaikų.**

NEMATYTA MERGAITĖ

Ona Mikailaitė

III

Per pietų pertrauką Andrytė dairėsi Nomedos, bet jos nematė. Po pamokų Andrytė išėjo į lauką, dairydamosi Nomedos ir savo brolių. Nomeda stovėjo ant mokyklos laiptų.

— Kur tave paskyrė? Ar į penktą, — rūpinosi Andrytė.

— Dar nežinau. . . O žiūrėk, atvažiuoja tavo mama! Vaikai grįžo namo laimingi, nes buvo penktadienio vakaras. Visi žinojo, kad rytoj nebus šeštadieninė mokykloje pamokų, tad visi turės laisvą vakarą.

Po vakarienės, Aras atsigulė ant kilimo ir, atskleidęs didelę paveiksluotą knygą, kažką rašinėjo. Baigusios plauti indus, ir mergaitės atėjo į salioną.

— Domiesi astronomija, Arai? — paklausė Nomeda.

— Labai! Gimtadieniui gavau šią knygą — bandysiu pats sau teleskopą pasigaminti, — gyrėsi Aras.

Nomeda priėjo artyn ir žvilgterėjo į atverstą knygą.

— Ir aš mėgstu astronomiją. Tik matau, kad jūs čia dar nedaug žinių turite apie kitas galaktikas. Jau yra padaryti braižiniai ir suvesti duomenys apie daugelį galaktikų. . . Apie Andromedos galaktiką, pavyzdžiui, jau yra daug žinių.

Arui iš nustebimo net pieštukas iš rankų iškrito.

— Iš kur tu žinai? — paklausė jis.

— O, mano tėvelis daug ko išmokė. Jis dirbo didelėje observatorijoje, — tarė Nomeda ir staiga nusisuko.

— Ateik pasižiūrėti televizijos, — kvietė Andrytė. — Šį vakarą rodo Alf. Man labai patinka, nes jis toks juokingas. Jis yra iš Melmako planetos, kuri susprogo. . . — čiauškėjo ji toliau. — Ar ir tu mėgsti žiūrėti tą programą?

Nomeda atsisėdo ant sofos šalia draugės. Ji visai nieko nesakė. Tik po kelių minučių paklausė Andrytės:

— Kuri planeta susprogo?

— Melmakas. Tas gauruotas gyvis iš ten pateko į žemę.

— Tikrai susprogo? Ar visi kiti žuvo?

— Tai tik pasaka, — paaiškino Andrytė. Atsigręžusi į Nomedą, pastebėjo, kad mergaitė baisiai išbalusi.

Andrytei pagailo draugės, bet ji nedrįso jos klausti, kodėl ji taip nusigando, išgirdusi apie Melmako planetos likimą.

Šeštadienio rytą visa Kybartų šeima laimingai knarkė savo minkstose lovoose. Į šeštadieninę mokyklą nereikėjo važiuoti.

Pirmoji atsikėlė Andrytė. Atsisėdus savo lovoje, pastebėjo, kad kitoje lovoje Nomedos nebuvo.

— Gal išalko? Nuėjo į virtuvę užvalgyti. . . — spėliojo mergaitė, įsispirdama į šliures. Tyliai nuėjusi į virtuvę, pravėrė duris ir pamatė, — kad tuščia. Nomedos nebuvo. Bet durys į lauką buvo truputį praviros. Mama vis bardavo vaikus, kad durų kaip reikiant neuždaro.

Andrytė iškišo galvą laukan. Laiptais ir takeliu per kiemą buvo matyti maži pėdsakai. Andrytė greit pasiraitojo pižamų kiškas, įsispyrė į botus, užsimetė prie durų kabantį švarką ir išbėgo.

Viršuj ir Aras jau buvo pabudęs. Jis stovėjo prie savo kambario lango ir matė, kaip Andrytė bėgo kiemo taku.

— Ką ji sugalvojo? Ir dar neapsirengus! — pyko Aras, pamatęs, kaip iš po švarko kyšojo Andrytės pižama. Ir jis tuojau pat nusprendė ją pasekti. Susirado švarius džinsus, megstuką, batus. . .

Tuo tarpu Andrytė jau bėgo pakalnėn už jų namų. Ji slydo ir griuvinėjo ant šlapio sniego. Apačioje buvo didelė atvira pieva, paskui nedidelis miškelis ir upė. Pėdsakai vedė į miškelį.

Pasiekusi miškelį, Andrytė sustojo atgauti kvapą. Buvo uždususi ir suprakaitavusi, nes taip greit bėgo. Tik tada ji pakėlė akis ir apsidairė. Medžių kamienai buvo nušviesti melsva šviesa. Didelės, gražios snaigės palengva leidosi ant medžių šakų. Pėdsakai vedė vis tolyn į miškelį.

Dar kiek paėjusi, bet jau ne taip greitai, Andrytė vėl sustojo. Miško vidury buvo aikštelė. Ten pernai nukirto kelis medžius. Čia stovėjo Nomeda. Ji sukosi aplinkui ir barstė snaiges į visas puses. Ji atrodė nepaprastai laiminga.

— Nomeda, kodėl tu taip išbėgai? — paklausė Andrytė.

Nomeda sustojo, pasižiūrėjo į Andrytę ir nusišypsojo.

— Ar tu nematei laiškelio? Aš prilipdžiau prie tavo javainių dėžutės. Turėjai rasti, valgydama pusryčius.

— Ne. . . Nemačiau. Radau tavo pėdsakus sniege ir atbėgau. Ką tu čia darai?

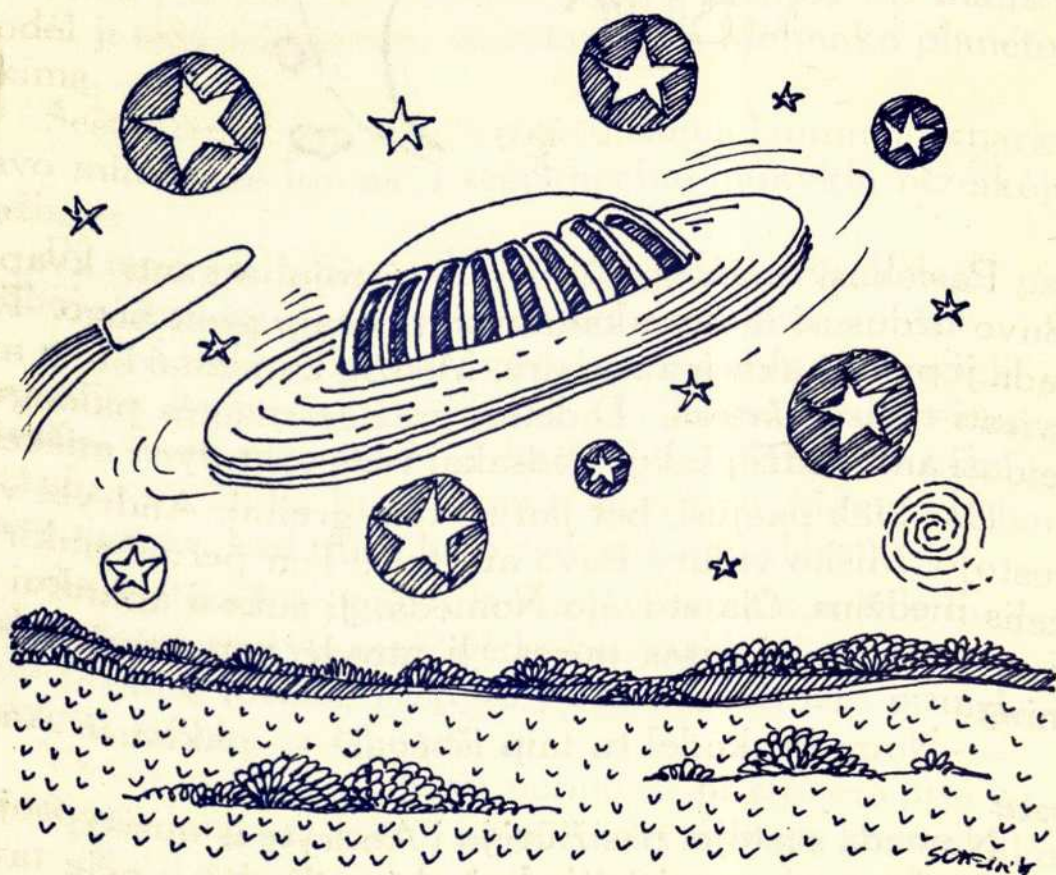
Nomeda pribėgo ir paėmė Andrytę už pečių.

— Klausyk, Andryte, grįžk namo. Mano tėvai netrukus mane pasiims. Jie man vakar davė signalą, kad atskrenda. Geriau tau čia nebūti, nes erdvėlaivio spinduliai gali tau pakenkti.

— Nomeda, iš kur tu?

— Negaliu tau visko sakyti. Aš iš toli — iš labai toli. Mane čia paliko laikinai, kol mano tėvai ir keli mūsų planetos gyventojai ras kitą planetą mums apsigyventi.

(Bus daugiau)

PROTO MANKSTA

I. SKAIČIAI DAINUOJA!

Šių lietuviškų dainų eilutėse trūksta skaičių. Ar gali įrašyti skaičius, kurie tinka?

1. gaideliai, gaideliai baltus žirnius kūlė;
..... vištelės, vištelės į malūną vežė.
2. Žaliuojančiam kaime užaugo sūnūs,
..... sūnūs — tvirti ąžuolai.
3. žingsnelių lig tavo namelių,
negaliu nueiti pas savo mergele.
4. dienas, naktis keleliu ėjau,
..... naktelę girioj nakvojau.
5. broliukai kunigai, broliukai urėdai,
tik aš vargo dieną grėbiau lankoj šienelį.
6. Gale lauko toli berželiai stovi,
..... berželiai svyru-svyruonėliai
tarpu savęs kalba, kalba.

II. KĄ STUDIJUOSI?

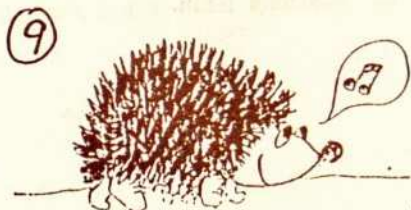
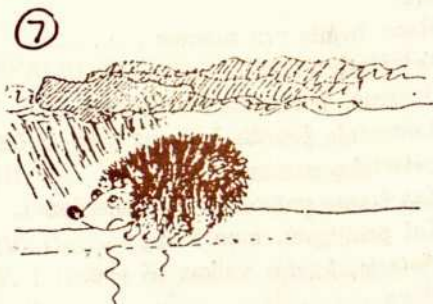
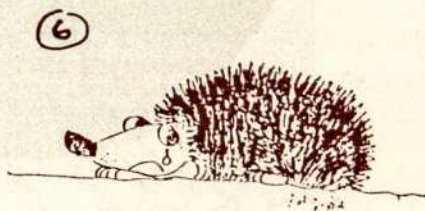
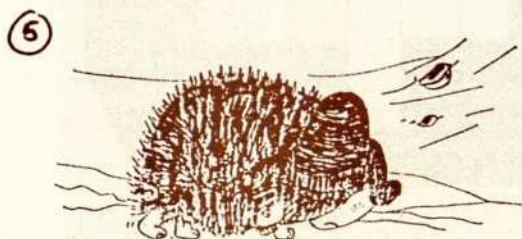
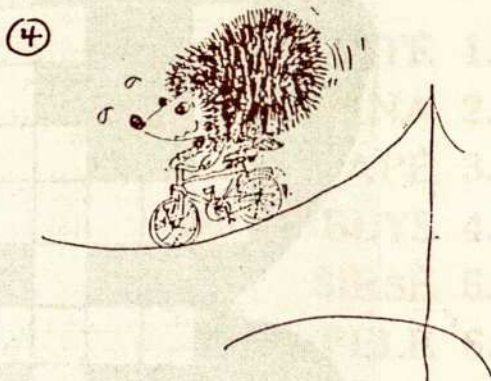
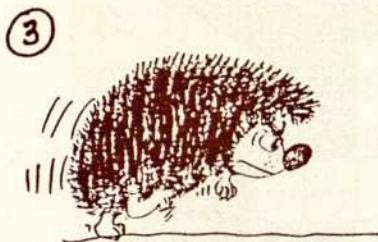
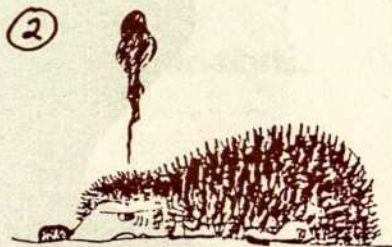
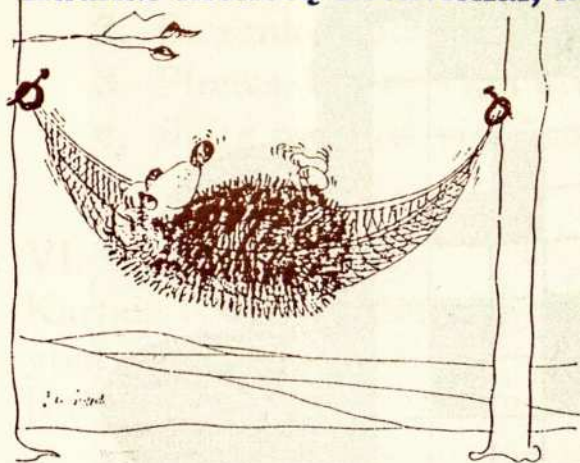

Sujunk šių mokslo šakų pavadinimus su jų apibūdinimu.

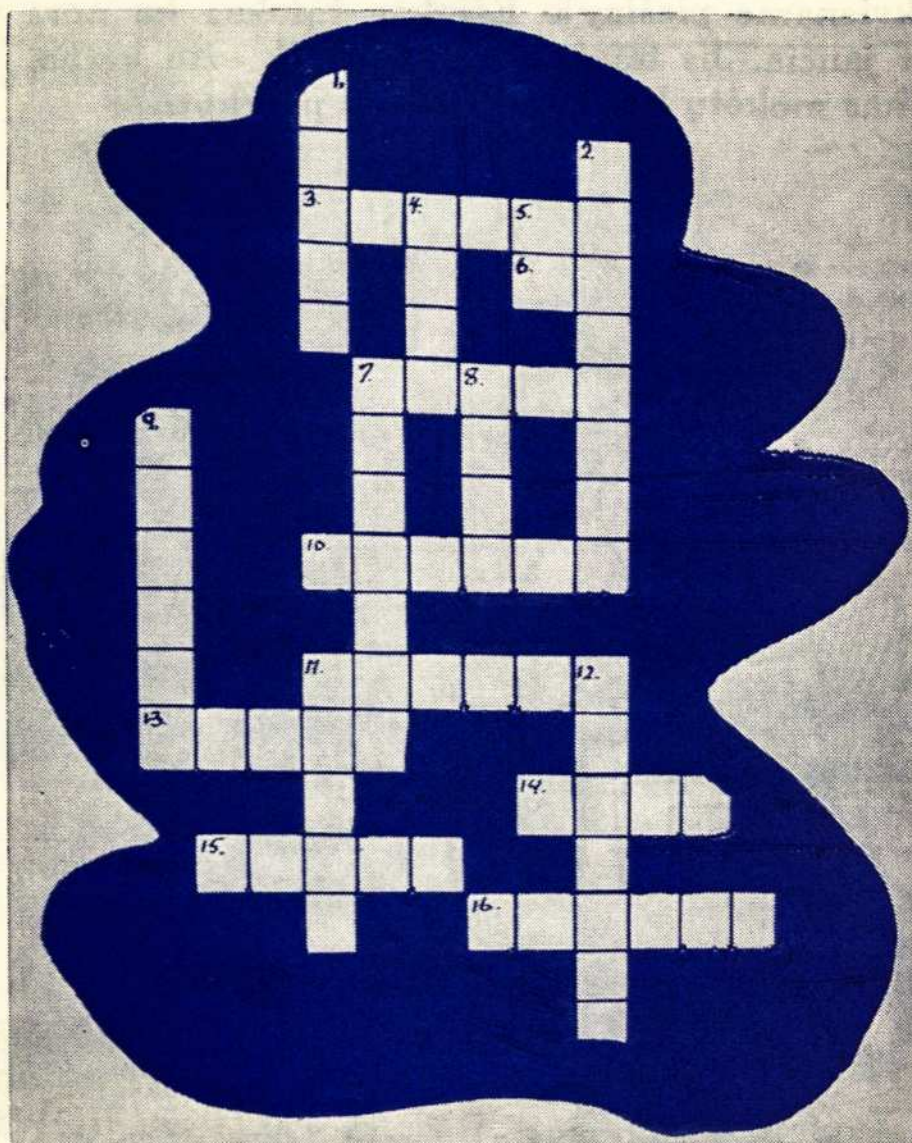
1. ISTORIJA	a. mokslas apie žmogų
2. GEOGRAFIJA	b. " apie kalbas
3. ASTRONOMIJA	c. " apie dantis
4. BIOLOGIJA	d. " apie praeitį
5. AGRONOMIJA	e. " apie žemės paviršių
6. PSICHOLOGIJA	f. " apie gyvąją gamtą
7. ODONTOLOGIJA	g. " apie dangaus kūnus
8. ARCHEOLOGIJA	h. " apie statybos techniką
9. INŽINERIJA	i. " apie žemės ūkį
10. KALBOTYRA	j. " apie senovės liekanas
11. ANATOMIJA	k. " apie gyvulius
12. ZOOLOGIJA	l. " apie žmogaus kūną

III. KĄ SAKO EŽIUKAS EDUKAS?

Kiekviename piešinyje Ežiukas Edukas ką nors veikia arba jaučia. Jis tai gali pasakyti tik ežių kalba. Jeigu Edukas mokėtų lietuviškai, ką jis pasakytų?

IV. DEBESĖLIO GALVOSŪKIS

SKERSAI:

3. Juosta išilgai jūros kranto.
6. Priešingybė prielinksniui "į".
7. Žodžiai sujungti su melodija.
10. Paukštis, dedantis kiaušinius į svetimą lizdą.
11. Vandens lašai, krintą iš debesų.
13. Senovės lietuvių šventovė.
14. Tai, ką kvėpuojame.
15. Mano sesuo yra mano motinos
16. Žemę supanti erdvė.

ŽEMYN:

1. Mano brolis yra mamos
2. Neturinti tėvelių.
4. Drėgmė, per naktį uždengianti žolę.
5. Asmeninis įvardis kalbant apie trečią moterišką asmenį.
7. Kas šiame galvosūkyje vaizduojama.
8. Kai pasiilgstu, man būna
9. Moteris, kurios vaikas aš esu.
11. Pieva.
12. Sparnais lekia.

V. MĖSLĖS APIE ORĄ

Lapkričio mėnesį oras dažnai nemalonus, audringas.

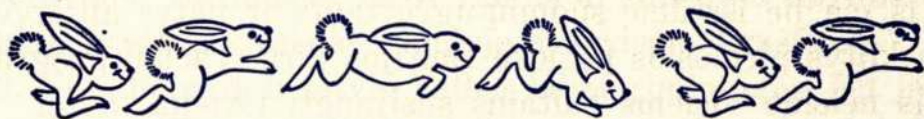
1. Vandeniui maudo, ugnimi šaudo.
2. Be rankų baladoja, be ugnies liepsnoja.
3. Plonas, ilgas — kai atsisėda žolėje, nematyti.
4. Balta paklodė visą žemę apkloja.

VI. PALYGINIMAI

Kartais lyginame žmonių elgesį su kai kuriomis gyvulių ypatybėmis, pavyzdžiui — lėtas kaip vėžlys.

Įrašyk gyvulių vardus prie atitinkamų ypatybių.

A. gudri kaip		BITĖ 1.
B. tyli kaip		STIRNA 2.
C. didelis kaip		LAPĖ 3.
D. darbšti kaip		DRAMBLYS 4.
E. pikta kaip		ŠIRŠĖ 5.
F. užsispyręs kaip		PELĖ 6.
G. greita kaip		OŽYS 7.

SPALIO GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI:

I. Nepamesk kelio dėl takelio.

II. 1. rožė, 2. miegas, 3. vyšnia.

III. Skersai: 1. šmėkla, 2. spalvis, 3. ruduo, 4. grėbliu.

Žemyn: 1. šluotos, 2. kauke, 3. ragana, 4. užburta, 5. lapai.

IV. Dirigentas.

V. 1. Grįšim, grįšim, 2. Lietuva brangi, 3. Saulutė tekėjo, 4. Bijūnėlis žalias, 5. Atskrend saka-lėlis, 6. Šaltyšius, 7. Sėjau rūtą, 8. Plaukė žaselė, 9. Norėčiau aš keliauti, 10. Kur gintarais.

VI. 5, 3, daug, 8, 2, 4, 6.

**Miela Gyte, tu nesnausk —
Mūs žiniomis pasidžiauk!**

LIETUVIŲ IR JŲ KALBOS KILMĖ

Baltai, kitaip vadinami aisčiais, priklauso indoeuropiečių tautų grupei. Baltai yra to pat kilimo, kaip indai, germanai, slavai ir kiti. Nuo seniausių laikų jie gyvena prie Baltijos jūros.

Iš kur jie atėjo prie Baltijos, nėra tiksliai nustatyta. Yra keletas prielaidų. Viena jų nurodo, kad baltai gyvenę tarp žemutinio Dono upės ir Uralo kalnų. Iš ten, kitų tautų stumiami, amžiams bėgant jie slinko į Europos vakarus, iki pasiekę Baltijos jūrą. Iš čia jie išstūmė suomių-ugrų tautą ir patys apsigyveno. Prūsų kiltys pirmosios pasiekę Baltijos jūrą. Tačiau geografinė padėtis neleido visiems baltams susijungti į vieną tautą.

Baltai gyveno kiltimis, dėl to kalboje susidarė tarmių skirtumai. Pagal tarminius skirtumus kalbos mokslas nustatė 8 kilčių grupes: kuršių, sėlių, žiemgalių latgalių, žemaičių, aukštaičių, sūduvių arba jotvingių ir prūsų. Šiuo metu gyvosios išlikę tik dvi baltų kalbos: lietuvių ir latvių.

*Raminta Bilutė
K. Donelaičio lit. mokykla
Chicago*

Miela Gyte,

Turiu kelis klausimus. Ar galėtum man atsakyti?

1. Kada baltų kalba suskilo į atskiras tarmes?

2. Iš kur kilęs "lietuvių" vardas?

3. Ar lietuvis gali lengvai suprasti latvi?

R o m a s, 12 m.

Brangus Romai,

Bandysiu atsakyti tavo klausimus.

1. Kada senoji baltų kalba suskilo į atskiras tarmes, iš kurių paskui susidarė dabartinės kalbos, šiuo metu nėra žinoma. Tačiau kalbininkai apskaičiuoja, kad lietuvių ir latvių protėvių kalba ėmė skirtis nuo VII amžiaus.

2. "Lietuvių" vardo kilmė taip pat dar nėra galutinai išaiškinta, nors mums labai įdomu žinoti. Greičiausiai tas vardas yra kilęs nuo upės pavadinimo: Lietava (dabar Lietauka). Tai Neries dešinysis intakas apie Kernavę (Gali rasti žemėlapyje). Pradžioje "lietuviais" tikriausiai buvo vadinami šios upės apylinkių gyventojai, o vėliau, vardas naudojamas visam kraštui.

3. Nors lietuvių ir latvių kalbos labai giminingos, bet jos yra ir skirtingos. Tiems patiems daiktams pavadinti latviai dažnai vartoja kitus žodžius. Latvių kalbos linksniavimas bei asmenavimas taip pat skiriasi nuo lietuvių kalbos. Štai duosiu pavyzdį, ar gali suprasti šiuos sakinius latvių kalba:

Lacis, sava miga gulėdams, reiz sakeris vienu nebedigu peli.

Pele nu sakusi dikti lūgties, lai palaižot šo vala.

(Sakinyje žodžiai Lacis, sakeris, vala ir kt. yra be latviškų akcentų.)

*Lokys, savo migyje gulėdams, kartą pačiupęs vieną nerūpestingą pelę...
Pelė gi pradėjusi labai prašyti, kad paleistų ją.*

LIETUVA ir MES

AR PAŽISTI
NIJOLĘ SADŪNAITĘ?

Kaip gera,
kad mūsų gyvenimo laivelį
vairuoja gerojo Tėvo ranka.
Kai Jis prie vairo —
niekas nebaisu.
Tada, nežiūrint kaip sunku
bebūtų gyvenime,
mokėsi kovoti ir mylėti.

Nijolė Sadūnaite

MŪSŲ TAUTOS DIDVYRĖ

1974 metų rugpjūčio 27 d. Nijolė buvo suimta savo bute Vilniuje. Kratos metu KGB agentai pas ją rado rašomąją mašinėlę perrašomą LKB KRONIKOS 11-tą numerį.

1975 metų birželio 16-17 d. ji buvo teisiama Vilniuje už Krokos dauginimą bei platinimą. Nubausta 3 metus praleisti griežto režimo lageriuose ir 3 metus tremties Sibire. Išvežta 1975 m. birželio 20 dieną.

Atlikusi bausmę ir ištrėmimą, Nijolė grįžo į Lietuvą 1980 m. liepos 8 d. Jai nebuvo leidžiama gauti darbą ir ji visą laiką buvo KGB sekama ir persekiojama. Ji daug padėjo politinių kalinių šeimoms, jas lankydama ir šelpdama, rašė valdžiai prašymus išlaisvinti neteisingai suimtus žmones.

Šių metų protesto demonstracijose Vilniuje, rugpjūčio 23 d., sekmadienį, kuriose dalyvavo apie 3,000 žmonių, Nijolė Sadūnaitė vadovavo. Atidarydama pabaltijo kraštų laisvės netekimo minėjimą, ji sušuko: "Laisvės Lietuvai, Latvijai ir Estijai!" Visi pritarė.

NIJOLĖS VAIKYSTĖ

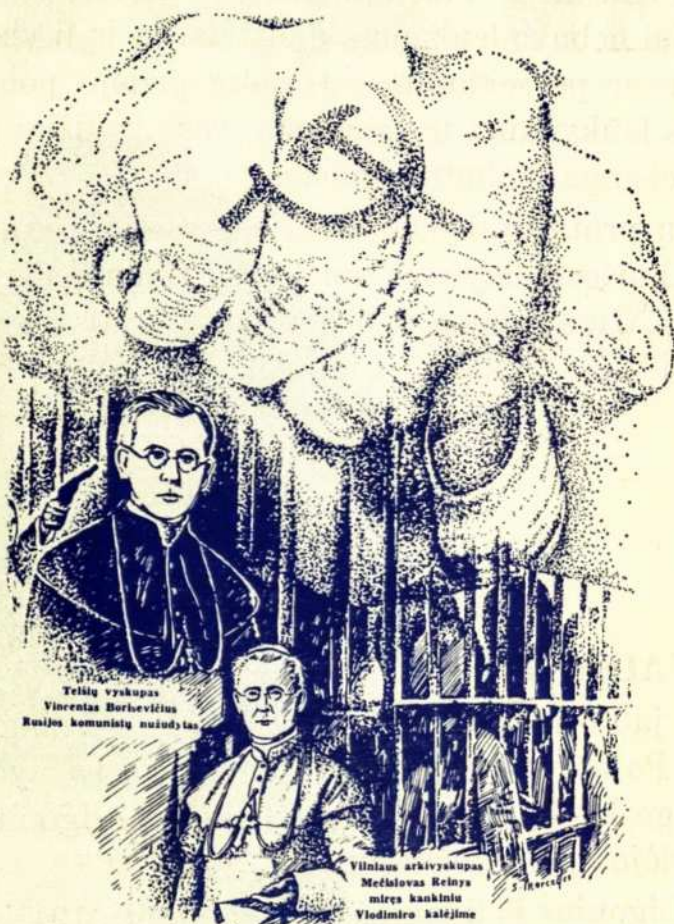
"Buvau jau 9 mėnesių ir vaikštinėjau, kai mama sugrįžo iš sanatorijos. Po kurio laiko mama kelionėje į bažnyčią labai persalo ir susirgo kaulų džiova (TB). Paguldė į ligoninę, kur nejudėdama išgulėjo apie 9 mėnesius...

Karas. Ligonius iš ligoninės teko atsiimti. 1941 metais tėčiui slapta pranešė, kad jis su šeima sovietinių okupantų yra įtrauktas į sąrašus išvežti į Sibirą. Paguldęs į vežimą dar nevaikščiojančią mamą, šalia jos pasodinęs mane ir brolių, tėtis išvažiavo iš namų, kur akys mato...

Taip gerasis Dievas mūsų šeimą išgelbėjo nuo mirties. Tų metų vežamus į Sibirą vyrus atskirdavo nuo žmonių ir vaikų, ir jie beveik visi mirė badu Sibiro taigose...

Taigi pirmą kartą mirčiai Sibire sovietiniai okupantai pasmerkė mane, dar neturinčią trejų metų amžiaus... O už ką? Vien už tai, kad turėjau gerus, Dievą ir žmones mylinčius tėvus!

Sunku buvo tėčiui su ligone žmona ir dviem mažamečiais vaikais... Pagalbos ranką ištiesė šventos atminties vyskupas ir kankinys Vincentas Borisevičius. Surado tėčiui darbą ir šeimai butą.

Buvau labai gyvo būdo, anot mamos. Lyg gyvas sidabras, nepasėdėdavau ramiai vienoje vietoje. Mama, jaudindamasi dėl mano ateities, Telšių katedroje paaukojo mane Švenčiausiajai Dievo Motinėlei. Jos ypatingą globą iki šios dienos juntu ir iš širdies gilumos esu už viską dėkinga.

1945 metų birželio 10-tą dieną į mano nevertą širdį pirmą kartą atėjo Jėzus Švč. Sakramente. Tą pačią dieną vyskupas Borisevičius suteikė man Sutvirtinimo sakramentą, o vyskupo sesuo Marytė tapo mano sutvirtinimo mama.”

NIJOLĖ MOKYKLOJE

Nijolė lankė pradžios mokyklą, o vėliau Jono Biliūno vardo vidurinę mokyklą (gimnaziją) Anykščiuose. Ją baigė 1955 metais.

“Mokykloje mane ir brolių mokytojai prievartavo stoti į pionierius, o vėliau — į komjaunimą. Mane iki vidurnakčio išlaikydavo mokytojų kambaryje, o brolių ir kitus mokinius su pistoletu vertė rašyti pareiškimus į komjaunimą... Dėl to, kad prievartai nepaklusome, mus išvijo iš mokyklos.

Į mokyklą iškviesta, mano motina pasakė:

— Jei mokytis gali tik pionieriai ir komjaunuoliai, mano vaikai mokyklos nelankys. Geriau tegul jie nebaigs mokyklos, bet užaugs dorais žmonėmis...

Po dviejų savaitių patys mokytojai mudu į mokyklą pakvietė sugrįžti. Motinos tvirtumas apgynė mus! O kiek daug motinų tuo metu savo vaikų apginti neišdrįso.

Nijolė (iš kairės) su drauge Vilniuje 1955 m.

Besimokydama ypač mėgau sportą: mokyklos rinktinėje žaidžiau krepšinį, tinklinį, stalo tenisą, dalyvavau lengvosios atletikos varžybose... Kadangi augome ant Šventosios upės kranto, maudydavomės iki vėlyvo rudens.

Kiekvieną sekmadienį ir šventadienį visa šeima dalyvavo Mišių aukoje... Niekada neapleisdavau Mišių šventadieniais, net kai vykdavo sporto varžybos kituose miestuose. Už tą sąmoningumą dėkinga savo šventiems tėvams. Kiekvieną vakarą suklupdavome bendrai maldai, kuriai dažniausiai vadovaudavo tėtis. Gegužės mėnesį kambaryje įrengdavome koplytėlę: papuošdavome gėlėmis Švč. Motinėls paveikslą, o melstis ateidavo ir kaimynai su vaikais."

NIJOLĖS LAIŠKAS MOKINIAMS

1979 metų Kalėdoms — tai buvo Nijolės paskutinės Kalėdos Sibire — Toronto Maironio mokyklos mokiniai ir mokytojai jai parašė ir pasirašė kalėdinį sveikinimą. Ji atsakė taip.

1980 m., sausio 28 d.

Mano gerieji Maironio šeštadieninės mokyklos mokiniai:

Labai esu Jums visiems dėkinga už taip mielą man Jūsų atsiųstą kalėdinį pasveikinimą, gražų atviruką ir brangius mano širdžiai Jūsų visų parašus. Iš visos širdies Jums visiems dėkoju už meilę! Gerasis Jėzus ir toliau tepadedą Jums visiems daryti žmonėms gera, juos mylėti ir visada būti laimingais.

Lietuvių išmintis mums sako:

Jeigu nori būt laimingas,
nešk laimę kitiems,
o tada ji paslaptinai
grįžta mums patiems.

Mylėkime vieni kitus, mylėkime artimuosius, mylėkime ir melskimės už tuos, kurie mums pikta daro, nes Meilė yra galin-gesnė už neapykantą ir tik Meilė puošia ir padaro laimingu kiek-vieną.

Tepadedą mums visiems Gerasis Dievas eiti per gyvenimą tik gera darant!

Su meile Jus visus bučiuoju —

Jūsų sesė Nijolė

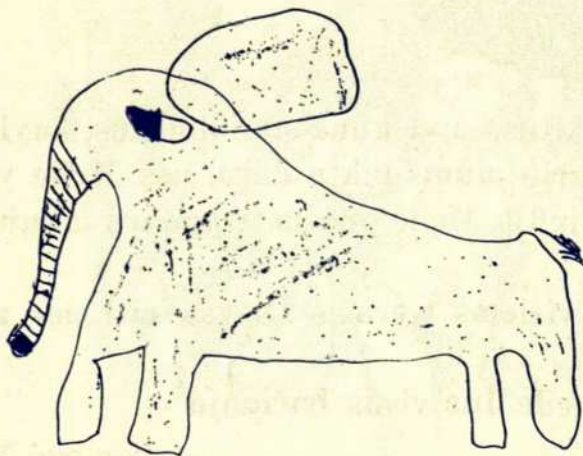
DRAMBLYS

Irutė su mama nuėjo į zoologijos sodą, kur pamatė dramblių. Štai mamos eilėraštis ir Irutės piešinys.

Tas dramblys, tas dramblys
O koks ilgas jo straublys!
Ausys didelės ir stačios
Kojos apvalios ir plačios.

Akys mažos lyg pipirai,
Uodegytė kaip pelės;
Oda — it akordeonas...
Bet kokios geros širdies!

*Irutė Masiulytė, 6 m.
Lemonto lit. mokyklos mokinė
ir Sniega Masiulienė
Irutės mama*

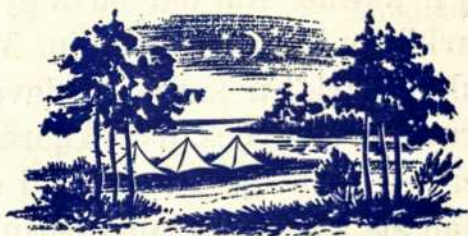
VASAROS STOVYKLOSE

Vasara yra malonus ir gražus laikas. Gamtoje viskas žaliuoja. Mes vaikai, baigiame mokslo metus ir skubame išvažiuoti iš miesto. Šią vasarą važiavau su skautais į Rako stovyklą. Ten buvau ir pereitą vasarą. Aš susipažinau su naujomis draugėmis ir draugais. Ten stovyklauja keturi tuntai: "Lituanika", "Kernavė", "Nerija" ir "Aušros vartai". Aš esu "Kernavės" tunto skautė. Mes labai smagiai praleidom laiką. Eidavome maudytis, žaisdavome kvadrata ir tinklinį. Kiekvieną vakarą kurdavome laužą, dainuodavome ir vaidindavome. Miegoti palapinėse irgi buvo labai smagu, nors, kai lydavo, mes dažnai sušlapdavome. Iš ryto visos su pižamomis bėgdavome daryti rytinę mankštą.

Julytė Plačaitė, 6 sk.

Dariaus ir Girėno lit. mokykla

Čikaga

Šią vasarą aš stovyklavau pirmą kartą. Tai buvo skautų stovykloje "Romuva". Ji yra prie Huntsville miestelio, netoli Toronto. Su manim buvo ir mano broliukas Andrius. Mūsų mamytė taip pat ten buvo — ji pagelbėjo šeimnininkėms stovyklos virtuveje. Prie stovyklos yra ežeras. Aš galėjau irkluoti ir plaukioti baidare. Reikėjo laikytis saugaus elgesio taisyklių. Jokių nelaimių stovykloje neįvyko. Kiekvieną vakarą turėjome skautišką laužą. Man labai patiko. Aš esu skautas ir priklausau Kanados skautų organizacijai. Lietuvių skautų Otavoje nėra. Aš džiaugiuos, kad galėjau pamatyti lietuvišką skautų stovyklą.

Aleksas Čeponkus, 9 m.

V. Kudirkos lit. mokykla

Otava, Kanada

KA VEIKIU VASARĄ IR ŽIEMĄ

Dažnai aš nuvažiuoju pas sergantį dieduką. Esu gamtos mylėtojas, tai turiu visur apvaikščioti, aplakstyti. Juk ten, kur gyvena diedukas, tikras gamtos pasaulis. Žiemą, kai užšąla visi ežerai ir kai kurios upės, tai paukščiams stinga maisto. O kur gyvena mano diedukas yra neužšalanti upė. Be to šioje upėje yra visokio maisto paukščiams. Ten žiemoja dvi paukščių rūšys: gulbės ir antys. Šiais metais žiemojo daugiau kaip du šimtai šių paukščių. Joms geras gyvenimas. Kiekvienam žmogui akį veria šie grakštūs paukščiai, tai diena iš dienos neša žmonės gulbėms maisto atliekų. Kai nuvažiuoju pas dieduką, gulbių einu šerti ir aš. O jos, kai tik pamato ant kranto žmogų, tai ir atplaukia visu būriu. Ir maistą ima iš rankų.

Mano diedukas turi šunį ir katiną. Kai dar buvo gyva mano bobutė, diedukas turėjo ir arklį, ir karvę, ir kiaulį. Mirus bobutei, diedukas papjovė kiaules, o arklį ir karvę pardavė. Dieduko sveikata buvo ne kokia. Truputį pasigydęs, jis vėl norėjo dirbti. Tai kaip dirbti, juk nėra nei arklio, nei karvės... Tai diedukas nusprendė laikyti triušius. Man šie gyvulėliai labai patinka. Švelnus kailiukas, ilgos ausys, trumpa uodega ir krutanti nosis, mano manymu, teikia jiems gražumą ir malonumą. Šių malonių gyvulėlių mano diedukas turi trisdešimt. Būdamas pas dieduką aš triušius ir auginu. Nunešu jiems žolės, aprūpinu vandeniu. Diedukas man sako: "Jei tau jie taip patinka, vežkis ir augink..." Bet kur tu juos auginsi mieste?

Pabuvęs pas dieduką grįžtu namo į miestą. Ir vėl prasideda vargas. Reikia paruošti pamokas, skaityti knygas, mokytis ko neišmokai ir atlikti nepadarytus darbus. Mokytis sekasi gerai. Laisvalaikiais skaitau knygas, renku pašto ženklus, darau modelius ir piešiu. Dabar gavau knygą, kurioje mokoma, kaip daryti lėktuvų modelius. O perskaičius knygą visada kas nors lieka galvoje.

*Dainiukas, 10 m.
Lietuva*

IDOMI KNYGA

Aš skaičiau knygą, kuri vadinosi **Pupučio pasaulis**. Man patiko pasaka: "Puputis mokykloje". Vieną dieną Puputis paklausė mamos, ar jis gali eiti į mokyklą. Jo mama atsakė, "Taip". Kai jis ten nuėjo, mokytojas paklausė Jonuko, kas yra Lietuvos sostinė. Mokytojas taip sakė: "Ei, tu kampe, kas yra Lietuvos sostinė?" Puputis manė, kad į jį kreipiasi. Puputis pradėjo cypelėti: "Atsiprašau, aš nežinau!" "Jonuk, atsakyk!" pakartojo mokytojas. Puputis tarė sau: "Jonukas? aš ne Jonukas". Tada Puputis tik atsisėdo ir klausėsi. Jonukas gerai atsakė "Vilnius". Tada visiėjo namo. Puputis pasakė savo mamai: "Mokykla nėra man". Po to jis sau dainą sukūrė:

Aš geležiniu vilku josiu
Ir Vilnių drąsiai išvaduosiu.
Nes peliukas aš šaunus,
Mokinukas tai puikus!

*Marius Vygantas, 8 m.
Winnetka, Illinois*

IDOMIOS ATOSTOGOS

Man įdomiausios atostogos buvo užpernai vasarą. Aš su mama ir sesute Dalia nuskridau į Lietuvą. Vilniuje gyvena mano močiutė su seneliu ir teta su pusbroliu Dainiumi. Mes žaisdavome su Dainiumi parke. Aš plaukiau garlaiviu Neries upe. Man labai patiko senos kunigaikščio Gedimino ir Trakų pilys. Aš būtinai sugrįšiu į Lietuvą.

*Tomas Šatas, 3 sk.
Dariaus ir Girėno lit. mokykla
Čikaga*

Juokų Maišelis

Zoologijos sode berniukas klausia sargo:

— Ar naktį meškoms nuimat tuos storus kailinius?

— Būtų gerai, bet jų gaurai taip susivėlę, kad negaliu rasti sagų!

Juokimės drauge su Pauliuku Manomaičiu iš Bostono.

Pašte tarnautojas pasveria berniuko laišką:

— Tavo laiškas per sunkus — reikia daugiau ženklų.

— Bet tada jis bus dar sunkesnis!!

Susiginčijo du draugai:

— Ar manai, kad esu kvailas?

— Visai ne — bet aš visad galiu klysti!